

На основу члана 67. став 2. и члана 69. став 2. Закона о сточарству („Службени гласник РС”, бр. 41/09, 93/12 и 14/16),

Министар пољопривреде и заштите животне средине доноси

**ПРАВИЛНИК
О ЛИСТИ ГЕНЕТСКИХ РЕЗЕРВИ ДОМАЋИХ ЖИВОТИЊА, НАЧИНУ
ОЧУВАЊА ГЕНЕТСКИХ РЕЗЕРВИ ДОМАЋИХ ЖИВОТИЊА, КАО И О ЛИСТИ
АУТОХТОНИХ РАСА ДОМАЋИХ ЖИВОТИЊА И УГРОЖЕНИХ
АУТОХТОНИХ РАСА**

(Објављено у „Службеном гласнику РС”, број 33 од 7. априла 2017. године)

Члан 1.

Овим правилником прописује се Листа генетских резерви домаћих животиња и начин очувања генетских резерви домаћих животиња, као и Листа аутохтоних раса домаћих животиња и угрожених аутохтоних раса, која садржи и критеријуме за утврђивање угрожености расе.

Члан 2.

Генетске резерве домаћих животиња обухватају поједине расе и сојеве домаћих животиња, које се чувају у виду минималног броја домаћих животиња, доза семена, јајних ћелија, ембриона, соматских ћелија, ДНК или другог биолошког материјала који може бити искоришћен за реконституисање животиње.

Листа генетских резерви домаћих животиња утврђује се у зависности од врсте животиња и при жељеном односу полова, а представља минималан број домаћих животиња (одраслих грла) поједине врсте, односно расе домаћих животиња, потребан за гајење и очување њихове генетске разноврсности.

Листа генетских резерви домаћих животиња из става 2. овог члана дата је у Прилогу 1 - Листа генетских резерви домаћих животиња, који је одштампан уз овај правилник и чини његов саставни део.

Члан 3.

Очување генетских резерви домаћих животиња врши се на један од следећих начина, и то:

1) *In situ* - што подразумева активан динамичан приступ заштите раса, односно гајење животиња у производним системима где су настале или се сада налазе, а који подједнако укључује фарме и екстензивне производне системе;

2) *Ex situ* - што подразумева активан приступ заштите раса изван производних система где су настале, који може бити:

(1) *In vivo* – гајење животиња у зоо-вртovima, заштићеним природним подручјима, музејима, истраживачким центрима и др,

(2) *In vitro* – криоконзервација у банци гена семена, јајних ћелија, ембриона, соматских ћелија, ДНК и другог биолошког материјала који може бити искоришћен за реконституисање животиња.

Члан 4.

Листа аутохтоних раса домаћих животиња и угрожених аутохтоних раса дата је у Прилогу 2 – Листа аутохтоних раса домаћих животиња и угрожених аутохтоних раса, који је одштампан уз овај правилник и чини његов саставни део.

Члан 5.

Даном ступања на снагу овог правилника престаје да важи Правилник о Листи генетских резерви домаћих животиња, начину очувања генетских резерви домаћих животиња, као и о Листи аутохтоних раса домаћих животиња и угрожених аутохтоних раса („Службени гласник РС”, 38/10).

Члан 6.

Овај правилник ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у „Службеном гласнику Републике Србије”.

Број: 110-00-39/2017-09

МИНИСТАР

У Београду, 23. марта 2017. године

Бранислав Недимовић

ЛИСТА ГЕНЕТСКИХ РЕЗЕРВИ ДОМАЋИХ ЖИВОТИЊА

Врста животиње	Минималан број животиња
Говеда/биволи	300
Коњи/магарци	350
Овце/козе	250
Свиње	200
Живина	300

ЛИСТА АУТОХТОНИХ РАСА ДОМАЋИХ ЖИВОТИЊА
И УГРОЖЕНИХ АУТОХТОНИХ РАСА

I. Листа аутохтоних раса домаћих животиња и угрожених аутохтоних раса у Републици Србији обухвата следеће расе, и то:

- 1) Говеда
 - Буша
 - Подолско говече
- 2) Биволи
 - Домаћи биво
- 3) Коњи
 - Домаћи брдски коњ
 - Коњ расе *ponius*
- 4) Магарци
 - Балкански магарац
- 5) Свиње
 - Мангулица
 - Моравка
 - Ресавка
- 6) Овце
 - Бардока
 - Влашко-виторога овца
 - Каракачанска овца
 - Кривовирска овца
 - Липска овца
 - Пиротска овца
 - Сврљишка овца
 - Сјеничка овца
 - Цигаја
 - Чоканска цигаја
 - Шарпланинска овца
- 7) Козе
 - Балканска коза
 - Домаћа бела коза

8) Живина

- Банатски голошијан
- Косовски певач
- Сврљишка кокош
- Сомборска капорка
- Домаћа бисерка
- Домаћа гуска
- Домаћа пловка
- Домаћа ћурка

9) Пчеле

- *Apis mellifera carnica*

10) Пси

- Српски гонич
- Српски тробојни гонич
- Шарпланинац

11) Голубови

- Апатински летач
- Банатски пилићасти голуб
- Бачки галебић
- Бачки изложбени писмоноша
- Бачки превртач
- Бачкотополски високолетач
- Власотиначки белорепи голуб
- Војвођански гаћасти голуб
- Вршачки превртач
- Ђаковички голуб
- Зрењанински једнобојни летач
- Зрењанински огрличасти голуб
- Зрењанински пругасти високолетач
- Зрењанински срцасти голуб
- Јужнобачки летач
- Кикиндски високолетач
- Косовски галебић
- Крушевачко-поморавски голуб
- Лознички краткокљуни голуб
- Нишки белорепи летач
- Нишки високолетач
- Нишки краткокљуни голуб
- Нишки стандард голуб
- Новосадски белокрили летач
- Новосадски гаћасти голуб
- Новосадски краткокљуни голуб
- Новосадски огрличасти летач

- Новосадски пругасти голуб
- Новосадски средњекљуни летач
- Панчевачки голуб
- Пећки голуб
- Приштински превртач
- Сенчански летач
- Сомборски гаћасти летач
- Сомборски дутокљуни летач
- Сомборски жутооки летач
- Сомборски плавосрцасти летач
- Сремско-митровачки превртач
- Српски високолетач
- Стапарски летач
- Суботички белорепи летач
- Суботички белопругасти голуб
- Суботички висококружни модри голуб
- Суботички двосрцасти летач
- Суботички дрхтави голуб
- Суботички огрличасти високолетач
- Суботички украсни голуб
- Тимочки цветасти голуб
- Чантавирски високолетач

II. Угрожене аутохтоне расе су оне расе домаћих животиња код којих укупан број женских приплодних грла није већи од:

1) за говеда	7.500 грла;
2) за овце	10.000 грла;
3) за козе	10.000 грла;
4) за коње	5.000 грла;
5) за свиње	15.000 грла;
6) за живину	25.000 грла.

III. Критеријуми за утврђивање угрожености расе

Одређивање статуса угрожености је један од важних показатеља стања локално адаптираних раса у Републици Србији. Дефинисање статуса угрожености раса зависи од бројних чинилаца, и то: броја репродуктивно способних мушких и женских јединки, нивоа гајења у сродству, ефеката репродукције и трендова популације. Израчунавање ефективне величине популације (N_e), које се врши по формули:

$$N_e = 4 \times N_m \times N_f / N$$

При чему је:

N_e – ефективна величина популације;

N_m – број репродуктивно способних мушких јединки;

N_f – број репродуктивно способних женских јединки;
 N – укупан број репродуктивно способних јединки.

У односу на степен угрожености, расе се сврставају у четири групе: I (критично угрожена), II (високо угрожена), III (потенцијално угрожена), IV (није угрожена).

I група (критично угрожена): раса је критично угрожена уколико је $N_e \leq 50$.

II група (високо угрожена): раса је високо угрожена уколико је $N > 50$ и $N_e \leq 200$.

III група (потенцијално угрожена): раса је потенцијално угрожена уколико је $N > 200$ и $N_e \leq 1000$.

IV група (није угрожена): раса није угрожена уколико је $N > 1000$.

Осим ефективне величине популације (N_e), приликом категоризације расе у односу на степен угрожености, могу се уважавати и други параметри: степен гајења у сродству, тренд популације, географска распрострањеност популације, потенцијални ризик од појава епидемија, постојање програма одрживог коришћења, заинтересованост јавног мњења за одређену расу.

